

ความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาของ
โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร เครือข่ายที่ 50 สำนักงานเขตคลองสามวา ปีการศึกษา 2559

นางสาวกุสุมา โตแสง*

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลสถานศึกษา ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร เครือข่ายที่ 50 สำนักงานเขตคลองสามวา จำแนกตามเพศและประสบการณ์การทำงาน ประชากรที่ใช้ในการวิจัยเป็นครูที่สอนในสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร เครือข่ายที่ 50 สำนักงานเขตคลองสามวา กลุ่มตัวอย่างสุ่มโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (stratified random sampling) ตามขนาดสถานศึกษา โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของ Krejcie and Morgan (1970, pp. 607-610) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 136 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม มีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ .876 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป สถิติที่ใช้ได้แก่ ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าที (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way Analysis of Variance) และทดสอบรายคู่ด้วยวิธีเชฟเฟ (Scheffe' Post hoc Comparison)

ผลการวิจัย

1. ครูมีความพึงพอใจต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร เครือข่ายที่ 50 สำนักงานเขตคลองสามวา ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด โดยด้านหลักความรับผิดชอบมีความพึงพอใจสูงสุด รองลงมาคือ ด้านหลักความคุ้มค่า ด้านหลักนิติธรรม และด้านหลักความโปร่งใสตามลำดับ

2. ครูมีความพึงพอใจต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร เครือข่ายที่ 50 สำนักงานเขตคลองสามวา ในภาพรวมและรายด้าน โดยครูที่มีเพศต่างกันมีความพึงพอใจต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลไม่แตกต่างกันทางสถิติ

3. ครูที่มีประสบการณ์การทำงานแตกต่างกันมีความพึงพอใจต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ในด้านหลักความโปร่งใสมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

* นักศึกษาระดับมหาบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษ

บทนำ

ผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะที่เป็นผู้บริหารงานโรงเรียนซึ่งเป็นนิติบุคคล มีอำนาจหน้าที่เป็นผู้บังคับบัญชาของข้าราชการรวมทั้งการจัดทำนิติกรรมสัญญาในนามสถานศึกษาและเป็นผู้มีอำนาจ ในการตัดสินใจในการดำเนินกิจการสถานศึกษา ซึ่งต้องยึดหลักคุณธรรม หลักนิติธรรมในการปฏิบัติงาน เพื่อให้ผู้ร่วมงานเชื่อถือและยอมรับจากการที่รัฐกำหนดให้มีมาตรฐานด้านคุณธรรมจริยธรรมของข้าราชการมีการปรับเปลี่ยนบทบาทภารกิจวิธีการบริหาร งานภาครัฐให้มีประสิทธิภาพ มีการนำระบบบริหารกิจการ บ้านเมืองและสังคมที่ดี (Good Governance) มาเป็นแนวทางในการดำเนินงานเพื่อให้ทั้งภาครัฐ ภาคธุรกิจ เอกชนและประชาชนสามารถอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี (Good Governance) หรือ “ธรรมาภิบาล” นับเป็นมิติของกระบวนการทัศน์ใหม่ของการบริหารงานภาครัฐ ซึ่งมีองค์ประกอบที่สำคัญคือ การเน้นบทบาทของผู้บริหารงานภาครัฐในฐานะที่เป็นผู้ให้บริการที่มีคุณภาพสูง ตามที่ประชาชนที่ต้องการสนับสนุนให้เกิดความเป็นอิสระในการบริหารงานแต่ละระดับมากขึ้น การบริหารงานอย่างโปร่งใสมีคุณภาพด้วยระบบ “ธรรมาภิบาล” จึงเป็นหัวใจสำคัญยิ่งของทุกองค์กรไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานราชการหรือเอกชน ที่อาศัยการปรับตัวและความพร้อมของประชาชน ผู้บริหารในทุกระดับ (ไชยวัฒน์ คำชู และคณะ, 2545 , หน้า 25) “ธรรมาภิบาล” เป็นหลักคิดในการบริหารองค์กร เพื่อป้องกันการฉ้อราษฎร์บังหลวงและเรื่องความไม่มีประสิทธิภาพ (เกษม วัฒนชัย, 2546, หน้า 8) นอกจากการบริหารและการจัดการศึกษาตามอำนาจหน้าที่เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียน รัฐบาลได้มีการปฏิรูประบบราชการ เพื่อบริการประชาชนให้เกิดความพึงพอใจในการบริการภาครัฐการบริหาร โรงเรียนในปัจจุบันพบว่า มีปัญหาที่เกิดจากการบริหารงานผิดพลาดไม่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ราชการ บ่อยครั้งที่เกิดความเสียหายต่อองค์กรราชการตัวบุคคลมีเรื่องร่ำร้องเรียนฟ้องร้องขอความเป็นธรรมมีคดีความ ที่ต้องสืบสวนเป็นจำนวนมาก สร้างความขัดแย้งในองค์กร ทำให้การปฏิบัติงานไม่ประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย บรรยากาศในองค์กรเสียไป จากปัญหาที่เกิดขึ้นดังกล่าวโรงเรียน จึงได้นำเอาระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ.2542 ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับประกาศทั่วไป เล่ม 116 ตอนที่ 63 ลงวันที่ 10 เดือนสิงหาคม พ.ศ. 2542 มาใช้ในการบริหารงานซึ่ง พบว่าโรงเรียนบางแห่งยังมีได้กำหนดแผนงานและโครงการเพื่อรองรับหรือปฏิบัติตามระเบียบดังกล่าวอย่างจริงจัง และยังมีข้อบกพร่องในเรื่องนิติธรรม คุณธรรม การบริหารงานไม่โปร่งใส ไม่สามารถประสานความร่วมมือที่ดีให้เกิดขึ้นในระบบโรงเรียน มีปัญหาเกิดขึ้นจากการบริหารที่ผิดพลาดไม่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ราชการมี ปัญหาความขัดแย้ง การร้องเรียน ฟ้องร้อง การกล่าวโทษซึ่งกันและกันในหมู่ครูด้วยกันเอง ครูกับผู้บริหาร ครูกับนักเรียน หรือแม้แต่ครูกับผู้ปกครองมีเหตุการณ์เกิดขึ้นจำนวนมากซึ่งบางเรื่องหากปล่อยทิ้งไว้คงไม่เป็นผลดีต่อการบริหารการศึกษา ส่งผลให้การศึกษาของนักเรียนไม่เกิดประสิทธิภาพเท่าที่ควร

จากความเป็นมาและสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น หากผู้บริหารสถานศึกษาได้นำ “หลักธรรมาภิบาล” หรือหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีทั้ง 4 ด้าน มาดำเนินการปฏิบัติอย่างจริงจังในการดำเนินงานด้าน

ต่างๆ ภายในโรงเรียนแล้ว น่าจะก่อให้เกิดความสำเร็จและมีประสิทธิภาพ สามารถที่จะพัฒนาคุณภาพ การศึกษาได้ดียิ่งขึ้น ผู้ศึกษาจึงสนใจที่จะศึกษาว่า ครูมีความพึงพอใจต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล มากน้อยเพียงใด อนึ่งครูเป็นผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่สอนในสถานศึกษา เป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดและรับทราบพฤติกรรม การบริหารของผู้บริหารสถานศึกษามากที่สุด ดังนั้น ครูจึงควรเป็นผู้ที่สะท้อนข้อมูลพฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาได้ดีที่สุดด้วย ผู้ศึกษาในฐานะครูผู้สอน โรงเรียนขนาดเล็กในกลุ่มโรงเรียนธรรมรักษ์ สัมพันธ์ จึงมีความสนใจที่จะศึกษาความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก ในกลุ่มโรงเรียนธรรมรักษ์สัมพันธ์ ในการให้ความสำคัญในการปฏิบัติที่มี ส่วนเกี่ยวข้อง คือ หลักนิติธรรม หลักความโปร่งใส หลักความรับผิดชอบและหลักความคุ้มค่า โดยมุ่งหวัง ให้เป็นข้อมูลในการพัฒนาปรับปรุงตนเอง ในการบริหารจัดการสถานศึกษาเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล เพื่อพัฒนางานให้มีประสิทธิภาพอันจะส่งประโยชน์ถึงผู้เรียนเป็นสำคัญ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร เครือข่ายที่ 50 สำนักงานเขตคลองสามวา
2. เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร สถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร เครือข่ายที่ 50 สำนักงานเขตคลองสามวา จำแนกตามเพศ และประสบการณ์ในการทำงาน

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูที่สอนในสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร เครือข่ายที่ 50 สำนักงานเขตคลองสามวา ปีการศึกษา 2559 จำนวน 215 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง จากตาราง Krejciec และ Morgan จำนวน 136 คน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (stratified random sampling) ตามขนาดสถานศึกษา โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของ Krejciec and Morgan (1970, pp. 607-610) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 136 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรอิสระ ได้แก่ เพศ และประสบการณ์การทำงาน

ตัวแปรตาม ได้แก่ ความพึงพอใจของครูสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร เครือข่ายที่ 50 สำนักงานเขตคลองสามวา ที่มีต่อการบริหารงานตาม หลักธรรมาภิบาล 4 ด้าน คือ ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักความรับผิดชอบและด้านหลักความคุ้มค่า

วิธีดำเนินการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามที่ผ่านการทดสอบหาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง Index of congruence (IOC) และค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .876 โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน 40 ข้อ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (checklist) จำนวน 2 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสำรวจความพึงพอใจของครูเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ คือ ระดับมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยมีเกณฑ์ให้คะแนนความพึงพอใจจากมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด คือ 5,4,3,2 และ 1 การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ และ ประสบการณ์การทำงานโดยใช้ความถี่และค่าร้อยละ

2. วิเคราะห์ความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร เครือข่ายที่ 50 สำนักงานเขตคลองสามวา โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

3. เปรียบเทียบความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร เครือข่ายที่ 50 สำนักงานเขตคลองสามวา จำแนกตามเพศ โดยใช้ค่าสถิติ t-test แบบ Independent

4. เปรียบเทียบความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร เครือข่ายที่ 50 สำนักงานเขตคลองสามวา จำแนกตามประสบการณ์การทำงานในสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร เครือข่ายที่ 50 สำนักงานเขตคลองสามวา ใช้การวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนทางเดียว (One-way analysis of variance) และทดสอบความแตกต่างรายคู่ ด้วยวิธีเชฟเฟ้

ผลการวิจัย

ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศชาย จำนวน 40 คน (ร้อยละ 29.4) เป็นเพศหญิง จำนวน 96 คน (ร้อยละ 70.6) มีประสบการณ์การทำงานต่ำกว่า 5 ปี จำนวน 118 คน (ร้อยละ 86.8) มีประสบการณ์การทำงาน 5-10 ปี จำนวน 14 คน (ร้อยละ 10.3) และมีประสบการณ์การทำงานมากกว่า 10 ปี จำนวน 4 คน (ร้อยละ 2.9)

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานตาม
 หลักธรรมาภิบาลสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร เครื่องข่ายที่ 50
 สำนักงานเขตคลองสามวา ในภาพรวมและรายด้าน

ความพึงพอใจ	$\bar{x}$	S.D.	แปลค่า
1. ด้านหลักนิติธรรม	4.27	.37	มาก
2. ด้านหลักความโปร่งใส	4.22	.39	มาก
3. ด้านหลักความรับผิดชอบ	4.21	.38	มาก
4. ด้านหลักความคุ้มค่า	4.26	.36	มาก
เฉลี่ยรวม	4.24	.31	มาก

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแสดงว่า ครูมีความพึงพอใจต่อการบริหารงานหลักธรรมาภิบาล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.24$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านหลักนิติธรรม ($\bar{x} = 4.27$) รองลงมา คือ ด้านหลักความคุ้มค่า ($\bar{x} = 4.26$) ด้านหลักความโปร่งใส ($\bar{x} = 4.22$) และด้านหลักความรับผิดชอบ ($\bar{x} = 4.21$) ตามลำดับ

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล
 สถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร เครื่องข่ายที่ 50 สำนักงานเขตคลองสามวา
 จำแนกตามเพศ

ความพึงพอใจ	เพศชาย		เพศหญิง		t	p
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.		
ด้านหลักนิติธรรม	4.27	.29	4.27	.40	-.054	.96
ด้านหลักความโปร่งใส	4.15	.38	4.25	.39	-1.35	.18
ด้านหลักความรับผิดชอบ	4.15	.30	4.24	.40	-1.36	.18
ด้านหลักความคุ้มค่า	4.22	.34	4.28	.36	-.84	.40
เฉลี่ยรวม	4.20	.25	4.26	.33	-1.21	.22

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ครูที่มีเพศต่างกันมีความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานตามหลัก
 ธรรมชาติของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร เครื่องข่ายที่ 50 สำนักงานเขต
 คลองสามวา โดยในภาพรวมและรายด้านทั้ง 4 ด้าน ไม่แตกต่างกันทางสถิติ

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมชาติของ
 สถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร เครื่องข่ายที่ 50 สำนักงานเขตคลองสามวา
 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน

ความพึงพอใจ	ต่ำกว่า 5 ปี		5-10 ปี		11 ปีขึ้นไป		F	p
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD		
1. ด้านหลักนิติธรรม	4.26	.39	4.35	.22	4.40	.14	.66	.52
2. ด้านหลักความโปร่งใส	4.23	.41	4.15	.22	4.08	.38	1.27	.29
3. ด้านหลักความรับผิดชอบ	4.21	.39	4.25	.24	4.15	.19	.13	.88
4. ด้านหลักความคุ้มค่า	4.25	.37	4.33	.23	4.30	.08	.33	.72
รวม	4.24	.33	4.27	.18	4.20	.11	.10	.91

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกันมีความพึงพอใจของครูที่มีต่อ
 การบริหารงานตามหลักธรรมชาติของสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพ มหานคร
 เครื่องข่ายที่ 50 สำนักงานเขตคลองสามวา โดยในภาพรวมและรายด้านทั้ง 4 ด้าน ไม่แตกต่างกันทางสถิติ

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมชาติของสถานศึกษาในสถานศึกษา
 ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร เครื่องข่ายที่ 50 สำนักงานเขตคลองสามวา พบว่า มีประเด็นที่น่าสนใจ
 คือนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ครูมีความพึงพอใจต่อการบริหารงานตามหลักธรรมชาติของสถานศึกษาในด้านหลักนิติธรรมใน
 ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ครูมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด คือ
 ผู้บริหารสนับสนุนให้บุคลากรถือปฏิบัติตามกฎระเบียบข้อบังคับข้อตกลงต่างๆ อย่างสม่ำเสมอ ทั้งนี้อาจ
 เป็นเพราะบุคลากรได้ทำตามความรู้ความสามารถที่เหมาะสมเป็นไปตามระเบียบของทางราชการและตาม
 เกณฑ์การประเมินผลการปฏิบัติงาน เป็นไปตามระเบียบของทางหน่วยงาน อย่างเคร่งครัด มีการปฏิบัติ และ
 ให้ความสำคัญในการปฏิบัติราชการอย่างมีระเบียบวินัย การบริหารตามหลักนิติธรรมนี้เป็นแนวทางให้
 ข้าราชการไม่ว่าจะเป็นผู้บริหารสถานศึกษาหรือครูผู้สอนจะต้องนำมาเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานให้

เป็นไปในแนวทางเดียวกัน สร้างความเป็นระเบียบวินัยให้เกิดขึ้นในสถานศึกษาทุกคนจะต้องยอมรับกฎระเบียบข้อบังคับที่ได้ร่วมกันกำหนดขึ้นและปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด โดยเฉพาะผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องคอยกำกับดูแลส่งเสริมให้บุคลากรปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ อันจะส่งผลให้การดำเนินงานด้านต่าง ๆ ของสถานศึกษาเป็น ไปอย่างมีระบบและมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ เฉลิมชัย สมท่า (2547, หน้า 57) ได้ศึกษาการบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูปฏิบัติ การสอนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 1 พบว่าการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารอยู่ในระดับมาก

2. ครูมีความพึงพอใจในด้านหลักความโปร่งใสในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าครูมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด คือ ผู้บริหารสนับสนุนให้บุคลากรพัฒนางานให้ทันกับความเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาและเทคโนโลยีใหม่ๆผู้เกี่ยวข้องสามารถมีส่วนร่วมรับรู้การบริหารงานด้านต่าง ๆ สามารถตรวจสอบได้ทำให้เกิดความไว้วางใจเข้าใจทิศทางการจัดการศึกษาที่ถูกต้องและเป็นปัจจุบันซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของสามารดี อินตามูล (2548, หน้า 111) ที่ได้ทำการศึกษาการใช้ธรรมาภิบาลในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 5 โดยพบว่าการใช้ธรรมาภิบาลในการบริหารตามหลักความโปร่งใสในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะการที่ผู้บริหารสถานศึกษามีการแต่งตั้งคณะกรรมการเบิกจ่ายถูกต้องตามระเบียบ มุ่งเน้นความโปร่งใสในกระบวนการทางด้านงบประมาณ ทั้งในเรื่องการเบิกจ่ายงบประมาณ การแสดงข้อมูลข่าวสารต่างๆ เพื่อทำให้เกิดศรัทธาและความน่าเชื่อถือในการบริหารสถานศึกษา

3. ครูมีความพึงพอใจต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในด้านหลักความรับผิดชอบในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าครูมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาจัดให้มีนโยบาย วิสัยทัศน์ แผนงานมีความสำคัญในการทำงานให้ประสบความสำเร็จโดยไม่ละทิ้งงานและสนับสนุนให้บุคลากรพัฒนางานให้ทันกับความเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาและเทคโนโลยี ส่งเสริมให้บุคลากรทำงานเป็นทีม

4. ครูมีความพึงพอใจต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในด้านหลักความคุ้มค่าในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ครูมีความพึงพอใจระดับมากที่สุด โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ บริหารสามารถระดมทรัพยากรในท้องถิ่นมาสร้างสรรค์ให้เกิดประโยชน์ในการจัดการศึกษา เช่น ภูมิปัญญาท้องถิ่น แหล่งเรียนรู้ วัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ผู้บริหารจัดให้มีการพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศให้ถูกต้องครบถ้วนเป็นปัจจุบัน สะดวกต่อการใช้งานและตรงตามความต้องการพร้อมทั้งส่งเสริมให้มีการปฏิบัติงานแบบมุ่งเน้นผลงาน โดยผู้บริหารสามารถระดมทรัพยากรในท้องถิ่นมาสร้างสรรค์ให้เกิดประโยชน์ในการจัดการ ศึกษาวางแผนการใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดและเกิดประโยชน์สูงสุดซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ เฉลิมชัย สมท่า (2547, หน้า 55) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่องการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถาน ศึกษาตามความคิดเห็นของครูปฏิบัติการสอนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

เขต 1 โดยจากการศึกษา พบว่าทั้งภาพรวมและรายข้อ ผู้บริหารสถานศึกษาได้ใช้หลักความคุ้มค่าในการบริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก

5. ครูที่มีเพศต่างกันมีความพึงพอใจต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลสถานศึกษา ในสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร เครือข่ายที่ 50 สำนักงานเขตคลองสามวา ในภาพรวมและรายด้าน มีความพึงพอใจไม่แตกต่างกันทางสถิติ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ครูได้ติดตามการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาโดยตลอดทำให้เข้าใจในการบริหารงานของสถานศึกษา แสดงให้เห็นว่า การบริหารโรงเรียนในยุคปฏิรูปการศึกษา มีการปฏิรูปการบริหารจัดการโดยมียุทธศาสตร์ในการปรับระบบบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School Based Management) ซึ่งกำหนดแนวทางให้สถานศึกษาปรับปรุงการบริหารจัดการ โดยยึดหลักของธรรมาภิบาล (Good Governance) เน้นหลักกระจายอำนาจ หลักการมีส่วนร่วม หลักการคืนอำนาจการศึกษาให้ประชาชน หลักการบริหารตนเองและหลักการตรวจสอบและถ่วงดุล (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2545, หน้า 21, 22) ประกอบกับได้เกิดระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาออกมาบังคับใช้สืบเนื่องจากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 โดยมีแนวคิดสนับสนุนให้มีการกระจายอำนาจการบริหารท้องถิ่นและสถานศึกษา ซึ่งกำหนดให้การประกันคุณภาพเป็นส่วนหนึ่งของการบริหาร เพื่อประกันความมั่นใจว่าผู้เรียนไม่ว่าจะอยู่ในท้องถิ่นใดก็ตาม ก็จะได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพใกล้เคียงกัน (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2546, หน้า 8) และการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเพื่อเตรียมตัวรับการประเมินจากภายนอก ซึ่งกรณีในการประเมินล้วนสัมพันธ์กับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลเป็นส่วนใหญ่ สิ่งเหล่านี้เป็นเหตุผลที่ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานส่วนใหญ่ต้องปรับตัว และมีพฤติกรรม การบริหารที่เป็นธรรมาภิบาลมากขึ้น

6. ครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกันมีความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร เครือข่ายที่ 50 สำนักงานเขตคลองสามวา ในภาพรวมและรายด้านทั้ง 4 ด้าน พบว่า ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับงานวิจัย สมชาย คำปลิว (2549) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง บทบาทการบริหารวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับมัธยมศึกษา อำเภอรามหลวง จังหวัดศรีสะเกษ ผลการวิจัยพบว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารวิชาการ ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อเปรียบเทียบรายกลุ่มพบว่า ความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ประสบการณ์ต่ำกว่า 5 ปี มากกว่าครูที่มีประสบการณ์ ตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไป และครูที่มีประสบการณ์ ตั้งแต่ 11 ปี มีความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ครูที่มีประสบการณ์ ต่ำกว่า 5 ปี ความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานน้อยจะมีความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงาน

ตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาและยินดีที่จะปฏิบัติตามกฎเกณฑ์และระเบียบข้อกำหนดที่ทางโรงเรียนวางไว้ ส่วนครูที่มีส่วนครูประสบการณ์ในการปฏิบัติงานมาก อาจจะมีความเบื่อหน่ายและความเคยชินในการปฏิบัติงาน จึงมีความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาน้อยกว่า

ข้อเสนอแนะ

1. ด้านหลักนิติธรรม ผู้บริหารควรตักเตือนหรือลงโทษบุคลากรที่ไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบข้อบังคับ ข้อตกลงของสถานศึกษา ในลักษณะของความเสมอภาค ไม่เลือกปฏิบัติ โดยยึดกฎหมายกฎระเบียบข้อบังคับและข้อตกลงร่วมกันของบุคลากรทุกคนในสถานศึกษา และดำรงรักษากฎระเบียบนั้นอย่างสม่ำเสมอและโดยเสมอภาค เพื่อเกิดความเข้าใจอันดีร่วมกันระหว่างบุคลากรในองค์กร
2. ด้านหลักความโปร่งใส ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดให้มีการรายงานผลการรับ-จ่ายเงินในสถานศึกษา ให้มีการตรวจสอบผลการดำเนินงานในทุกขั้นตอน มีเกณฑ์ละตัวชี้วัดที่เป็นรูปธรรม เสนอผู้เกี่ยวข้องและเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อการทำงานอย่างมีระบบสามารถติดตามและตรวจสอบได้อย่างถูกต้องเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อองค์กรมากที่สุด
3. ด้านหลักความรับผิดชอบ ผู้บริหารควรกล้าที่จะยอมรับผลที่เกิดจากการตัดสินใจและการกระทำของตนเองและแสดงให้เห็นถึงความกระตือรือร้นที่จะแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในสถานศึกษาและชุมชน โดยจัดทำนโยบาย วิสัยทัศน์ แผนงานและสนับสนุนให้บุคลากรในองค์กรพัฒนางานให้ทันกับความเปลี่ยนแปลงทางการการศึกษาและเทคโนโลยีใหม่ๆ
4. ด้านหลักความคุ้มค่า ผู้บริหารควรสนับสนุนให้มีการนำวัสดุที่ใช้แล้วกลับมาใช้ใหม่หรือคิดแปลงให้เกิดผลผลิตใหม่อยู่เสมอ โดยมีการบริหารจัดการและวางแผนการใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดและเกิดประโยชน์อย่างคุ้มค่าที่สุดต่อสถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- เฉลิม เทียงธรรม, ได้ศึกษาพฤติกรรมกรรมการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2, **วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต**(บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 2549), หน้าบทคัดย่อ.
- เฉลิมชัย สมท่า. การบริหารงาน โดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูปฏิบัติการสอนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 1, **วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์ มหาบัณฑิต** (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยขอนแก่น. 2547) หน้า 55- 57

- นัยนา เจริญผล. การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัดสำนักงาน
คณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรบัณฑิต สาขาการ
บริหารการศึกษาเลย:บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย. ถ่ายเอกสาร (2552).
- รับขวัญ ภาคภูมิ, “ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากับ
คุณภาพองค์การของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 1”
วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
กำแพงเพชร, 2547
- สุวรรณ ทองคำ, “สภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา
จังหวัดสิงห์บุรี” (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเทพ
สตรี, 2545), บทคัดย่อ
- ศรินารถ นันทวัฒน์ภิมย์, การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามหลักธรรมาภิบาล อำเภอเมืองลำพูนการ
ค้นคว้าแบบอิสระ, ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา (บัณฑิตวิทยาลัย:
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2546), หน้า บทคัดย่อ.
- เกียรติยศ เอี่ยมคงเอก, การบริหารโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาใน
ทรงสนะบุคลากรโรงเรียนโพธิ์นิมิตรวิทยาคม จังหวัดนนทบุรี, ภาคนิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต
(บัณฑิตวิทยาลัย: สถาบันราชภัฏพระนคร, 2546), หน้าบทคัดย่อ
- คณิน บุญสุวรรณ. การเข้าถึงธรรมาภิบาล ตามแนวทางของรัฐธรรมนุญแห่งราชอาณาจักรไทย
พุทธศักราช 2540. ปีที่ 5 เล่มที่ 14 พ.ค.-ส.ค., 2546.
- ไชยวัฒน์ คำชู, ธรรมาภิบาลการบริหารการปกครองที่โปร่งใสด้วยจริยธรรม. กรุงเทพฯ:
สำนักพิมพ์น้ำฝน.(2545, หน้า ก).
- บวรศักดิ์ อุวรรณ โณ , การสร้างธรรมาภิบาลในสังคมไทย, (กรุงเทพมหานคร :
สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2544), หน้า 10.
- บุษบง ชัยเจริญวัฒน์, ดร. และบุญมี ลี, “ตัวชี้วัดธรรมาภิบาล”, รายงานการวิจัย,
(สถาบันพระปกเกล้า, 2546) : 7.
- ปัญญา ฉายะจินดาวงศ์ และรัชณี ภูตระกูล, ธรรมาภิบาล (Good Governance) กับสังคมไทย,
(กรุงเทพมหานคร : บพิธการพิมพ์, 2549), หน้า 3.